

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER – ODDELEK NOVA GORICA

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

► **Tip lokacije:** javni, zavod za prestajanje kazni zapor za obsojence z območja sodnega okrožja Nova Gorica in sodnega okrožja Kranj, če so obsojeni na kazen zapor do šestih mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega šest mesecev zapor, za mlajše polnoletne obsojence (do 23. leta starosti) z območja sodnega okrožja Nova Gorica in sodnega okrožja Kranj, če so obsojeni na kazen zapor do šestih mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega šest mesecev zapor.

► **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** obsojenci, priporniki in osebe zoper katere se izvršuje uklonilni zapor.

► **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** 32, dejansko 24 zaprtih oseb (od tega 12 pripornikov in devet obsojencev in tri osebe na izvrševanju uklonilnega zapor).

Potek obiska in priprava poročila:

► Obisk je bil **nenajavljen in opravljen dne 19. 6. 2012.**

► **Skupina za obisk:** dva predstavnika Varuha (specialist kriminalističnega preiskovanja in sodelavec) in dva predstavnika nevladnih organizacij (Inštitut Primus, Rdeči križ Slovenije).

► **Vsebina obiska:** uvodni razgovor z vodjo Oddelka zavoda Nova Gorica. Sledil je ogled bivalnih in ostalih prostorov na oddelku, razgovor z zaprtimi osebami ter zaključni razgovor.

► **Poročanje:** poročilo o obisku smo po pošti posredovali Generalnemu uradu Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju: GUURSIKS), zavodu pa v vednost 23. 7. 2012, skupaj s predlogom, da ga obravnava ter nam v roku 30 dni sporoči njegova stališča; tozadevni odgovor smo prejeli 10. 9. 2012, torej 49. dan po odpremi.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da v Oddelku poteka pleskanje bivalnih prostorov in jedilnice. Pri pleskanju so bili uporabljeni različni barvni odtenki, ki tako dajejo prostorom še prijaznejši videz.
- da Oddelek omogoča tudi delo pripornikom in pričakujemo, da bo s tovrstno prakso nadaljeval tudi v prihodnje¹.
- prizadevanje Oddelka pri vključevanju zaprtih oseb v izobraževalne procese. Hkrati tudi pričakujemo, da bo s takšno prakso nadaljeval tudi v prihodnje.
- da je Oddelek pomanjkljivost iz prejšnjega obiska odpravil².
- namestitev dodatnih telefonskih govornic in s tem povezano možnostjo večjega števila klicev zaprtim osebam.
- vključitev zaprtih oseb v prostočasne dejavnosti³.

¹DPM je med pregledom prostorov od inštruktorja v delavnici JGZ Emboplast prejel pojasnilo, da se stanje glede pridobivanja dela tudi v tem letu izboljšuje in bi bila možna zaposlitev še več zaprtih oseb. Ob tem pripomni, da je v času našega obiska (oziroma že v tednu pred obiskom) zaradi povečanega obsega delo v delavnici potekalo v dveh izmenah.

²Glede na ugotovitev ob prejšnjem obisku, da je bil tudi pripornikom na sprehajališču omogočeno koriščenje uteži in klopi – »benč« in za katero je bilo ugotovljeno, da te ni, je bilo to ob tokratnem obisku preverjeno. Ugotovljeno je bilo, da je Oddelek na sprehajališče pripronega oddelka dejansko namestil klop »benč«, ki je sicer »domače izdelave«, vendar kljub temu omogoča, da jo priporniki lahko uporabljajo za vadbo z utežmi.

³ Prav tako je obsojencem omogočena udeležba na prostočasnih dejavnostih, kjer lahko igrajo košarko, balinajo in igrajo namizni tenis. V okviru prostočasnih aktivnosti je Oddelek izvedel tekmovanje v odbojki (med zaprtimi in zaposlenimi) ter pohod na Škabrije. Prav tako so v pod vodstvom socialne delavke v času pred novoletnimi prazniki, valentinovega, dneva žena in materinskem dnevu bile organizirane ustvarjalne delavnice.

DPM: ugotavljamo, da se zmogljivost Oddelka od prejšnjega obiska ni spreminjala in je 32 zaprtih oseb.⁴

GUURSIKS: v zvezi z ugotovitvijo, da se kapaciteta zavoda Nova Gorica ni spremenila je sicer točna, vendar po stališču Generalnega urada kapacitete bivalnih in drugih prostorov, ki znašajo 32 zaprtih oseb trenutno zadošča, saj je le redko prezasedena, čeprav v primerih prezasedenosti v nekaterih primerih drugih zavodih pristojno sodišče pripornike iz teh zavodov premešča tudi v Oddelek zavoda Nova Gorica.

DPM: ugotavljamo, da materialne razmere, predvsem zaradi starega kovinskega pohištva, za zaprte ostajajo še naprej relativno slabe.

GUURSIKS: Generalni urad z ugotovitvami in stališči glede materialnih razmer ter pogojev bivanja in nastanitve zaprtih oseb v Oddelku zavoda Nova Gorica v celoti soglaša, vendar pa je nesporno, da si vodstvo oddelka v okviru realnih možnosti nenehno prizadeva za izboljšanje pogojev bivanja. V Oddelku zavoda Nova Gorica namreč v mejah realnih možnosti izvajajo vsa vzdrževana dela, ki omogočajo boljšo urejenost prostorov, prilagajanje namembnosti prostorov, v katerih se nahajajo bivalni prostori zaprtih oseb, starost stavbe in lastništvo objekta, katerega lastnica je Mestna občina Nova Gorica, pa ne omogočajo večjih posegov v stavbo, kar velja tako za oddelek pripora, kot tudi obsojeniški zaprti in polodprti oddelek. Res je, da so razmere zaradi starega kovinskega pohištva slabše, zaradi česar bo potrebna menjava tega pohištva, vendar v tem letu zaradi znanih razlogov ne bo mogoče za zamenjavo zagotoviti potrebnih finančnih sredstev.

⁴V obsojeniškem delu 16 oseb, kjer so v delu polodprtega oddelka tri postelje namenjene za prestajanje uklonilnega zapora in 16 oseb v pripornem delu).

DPM: predlagamo, da se v kabini za prhanje namesti zavesa in s tem prepreči, da se z vodo poškropijo tla pred vstopom v tuš. Mokra tla namreč lahko predstavlja nevarnost, da osebi ob vstopu v kabino za prhanje spodrsne in se poškoduje⁵.

GUURSIKS: glede predloga, da se odpravijo določene okvare v posameznih oddelkih, smo ugotovili, da je Oddelek zavoda Nova Gorica na tuš odprtega oddelka že namestil ustrezno zaveso.

DPM: predlagamo, da se proučijo možnosti namestitve primernih stekel na okna spalnice odprtega oddelka, ki bodo onemogočala pogled v sam prostor in morebitne zaprte osebe, ki bodo v spalnica⁶.

GUURSIKS: v kratkem bo Oddelek poskrbel za namestitev ustreznih materialnih stekel oziroma senčil na oknih odprtega oddelka.

DPM: pričakujemo, da bo zamenjava oken v sobi polodprtega oddelka tudi kmalu realizirana⁷.

GUURSIKS: Oddelek zavoda Nova Gorica je poskrbel za menjavo oken na polodprtem obsojeniškem oddelku.

DPM: glede na dejstvo, da so gradbena dela v zavodu Dob že pred časom zaključena in ker je ureditev prostora za izločitev že dalj časa uvrščena v plan investicijskega vzdrževanja, pričakujemo, da bo do obnove navedenega prostora sedaj dejansko prišlo v doglednem času⁸.

GUURSIKS: soglašamo z ugotovitvijo, da je prostor za izločitev oziroma posebni prostor potreben obnove, vendar pa se hkrati tudi zaveda, da bodo za ustrezno ureditev posebnega prostora, ki bo ustrezal vsem varnostnim pogojem, potrebna večja finančna sredstva, ki jih bo v zaostreni finančni situaciji težko zagotoviti.

DPM: pričakujemo, da bo Oddelek tudi v prihodnje tako učinkovito reševal morebitne težave oziroma pritožbe zaprtih oseb glede hrane⁹.

⁵Pri pregledu bivalnih prostorov odprtega oddelka je bilo ugotovljeno, da v sanitarnem delu ni nameščene zavesa pri tušu.

⁶Pri pregledu spalnica odprtega oddelka je bilo ugotovljeno, da je neposredno poleg tega dela Oddelka bil zgrajen nov objekt muzeja (novogradnja oddaljena približno dva do tri metre). Ob tem je bilo ugotovljeno, da so okna novogradnje muzeja neposredno obrnjena proti oknom spalnica odprtega oddelka in tako omogočajo vpogled v spalnice.

⁷Vodja oddelka je pojasnila, da je v kratkem predvidena tudi zamenjava starih oken v sobi polodprtega oddelka.

⁸Tudi ob tokratnem obisku je bilo ugotovljeno, da do spremembe opremljenosti (urejenosti) prostora za izločitev ni prišlo. Generalni urad je v prejšnjem odzivnem poročilu pojasnil, da slednje ni bilo realizirano zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, med drugim tudi zaradi izvedbe novogradnje objektov v zavodu Dob.

⁹Ugotovljeno je bilo, da posamezne pritožbe glede hrane Oddelek učinkovito rešuje, saj med obiskom od zaprtih oseb tovrstnih pritožb dejansko nismo slišali.

DPM: pričakujemo, da bo Oddelku zavoda Nova Gorica v čim krajšem času omogočena nabava regalov za potrebe knjižnice, saj bi ureditev knjižnice namreč Oddelku omogočila še eno dodatno zaposlitev obsojenca¹⁰.

GUURSIKS: v tekočem letu bodo v Oddelku zavoda Nova Gorica izvedli ustrezne aktivnosti za primerno ureditev knjižnice za zaprte osebe.

DPM: pričakujemo, da si bodo zaposleni v Oddelku tudi v prihodnje prizadevali obdržati takšen odnos do zaprtih oseb¹¹.

GUURSIKS: pozdravljamo ugotovitve, da v Oddelku zavoda Nova Gorica ni zaznati prekomerne uporabe strožjih ukrepov, prav tako nas veseli, da predstavniki varuha v razgovorih z zaprtimi osebami niso zabeležili pritožb čez ravnanje pravosodnih policistov.

¹⁰Vodja oddelka je glede knjižnice pojasnila, da se stanje od prejšnjega obiska, z izjemo pridobitve še dodatnih knjig, ni spremenilo oziroma le ta še vedno ni urejena. Knjižnico želijo urediti v prostoru, ki je prazen (prej je bila to pisana pedagoga), vendar oddelek ne razpolaga s primernimi regali, kamor bi bilo mogoče zložiti knjige. Vodja oddelka je v zvezi s tem navedla, da so že v marcu 2012 v plan za nabavo navedli tudi regale za knjižnico, vendar to še do sedaj ni bilo realizirano.

¹¹Tudi ob tokratnem obisku lahko DPM ponovno pohvali zaposlene v Oddelku, saj od zaprtih oseb nismo slišali pritožb zaradi neprimernega ravnanja oziroma smo slišali zgolj pohvale za vse zaposlene.